

Rapport

Datum: 21 november 2000
Rapportnummer: 2000/360

Klacht

Op 18 januari 2000 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer Z. cs te Culemborg, met een klacht over een gedraging van de Belastingdienst.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de Minister van Financiën, werd een onderzoek ingesteld.

Op grond van de door verzoekers verstrekte gegevens werd de klacht als volgt geformuleerd:

Verzoekers wijzen erop dat de Belastingdienst/Particulieren Oss, vestiging

's-Hertogenbosch, bij brief van 7 januari 2000 heeft laten weten niet in staat te zijn om een aantal stukken terug te geven die zij op verzoek van de voormalige eenheid Particulieren/Ondernemingen Gorinchem, vestiging Zaltbommel, op 11 april 1997 hebben afgegeven in verband met de beoordeling van de aangiften inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen 1995. Zij klagen erover dat de Belastingdienst niet in staat is deze stukken te retourneren.

Onderzoek

In het kader van het onderzoek werd de Belastingdienst/Particulieren/Oss verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tevens werd de Belastingdienst/Ondernemingen Gorinchem om informatie gevraagd.

Vervolgens werden enkele specifieke vragen aan de Belastingdienst/Particulieren/Oss gesteld, evenals aan de Staatssecretaris van Financiën.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De Belastingdienst/Particulieren Oss deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Bevindingen

A. feiten

1. Bij brief van 5 maart 1997 schreef de toenmalige Belastingdienst/Particulieren/Ondernemingen Gorinchem, vestiging Zaltbommel de accountant van verzoekers het volgende:

"...Ik heb de aangiftes inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen 1995 in behandeling genomen van (verzoekers; N.o.). Voordat ik de aangiftebiljetten kan afwerken, heb ik de volgende informatie nodig.

Inkomsten: overige onroerende zaken en verhuur eigen woning

(...)

Ik verzoek u de inkomsten per pand te specificeren en mij de huurcontracten of andere overeenkomsten ter inzage te zenden.

Ik verzoek u de kosten per pand te specificeren. Graag ontvang ik daarbij de originele nota's en betalingsbewijzen van alle kosten en lasten (inclusief rente) ter inzage.

Wilt u verder een gedetailleerde beschrijving geven van de werkzaamheden die hebben plaatsgevonden?

De eventuele bouwtekeningen, vergunningen en andere offerte(s) ontvang ik ook graag ter inzage..."

Verzoekers gaven een aantal stukken af op 11 april 1997.

De aanslagen werden hierop met dagtekening 31 oktober 1997 vastgesteld overeenkomstig de aangiften.

2. Per 1 januari 1998 werd de vestiging Particulieren Zaltbommel opgeheven en is de competentie overgegaan naar de Belastingdienst/Particulieren Oss, vestiging

's-Hertogenbosch.

3. Verzoekers schreven de Belastingdienst/Particulieren Oss, vestiging 's-Hertogenbosch eind 1999 in een ongedateerde brief:

"...Onze accountant heeft Uw dienst diverse malen verzocht, de aan U ter inzage afgegeven administratie, terug te zenden.

Ook wij hebben Uw dienst op 30 september 1999 nogmaals gebeld voor terugzending van het huurcontract-facturen-bankafschriften, doch tot heden nog niets ontvangen.

Beleefd verzoeken wij U de administratie voor 15 januari 2000 aan ons te doen toekomen, waarvoor onze dank..."

4. Hierop antwoordde de eenheid Particulieren Oss, vestiging 's-Hertogenbosch, verzoekers bij brief van 7 januari 2000:

"...Helaas moet ik u berichten dat ik er niet in ben geslaagd de door U opgevraagde stukken te achterhalen. Op mijn verzoek bij het Centrale Belastingarchief te Apeldoorn is negatief gereageerd.

Ook navraag bij de destijds aanslagregelend ambtenaar (...) bracht geen uitkomst.

Een en ander heeft wellicht te maken met de destijds lopende reorganisatie.

Ik bied U voor het ongemak mijn welgemeende excuses aan..."

B. Standpunt verzoeker

Voor het standpunt van verzoeker wordt verwezen naar de klachtsamenvatting onder klacht. In hun verzoekschrift merkten verzoekers op:

"...Wij verhuren in Culemborg een woon-winkelhuis wat op de lijst staat van monumentenzorg, een pand waar nog al wat reparaties aan verricht moeten worden. Zo ook in 1995 en voor controle hebben wij de gehele administratie aan de belastingdienst moeten afgeven en nimmer terug ontvangen (...).

De afgegeven administratie is ook voor ons belangrijk: het huurcontract, factuur aannemer hierop hebben wij de verrichte werkzaamheden vermeld, factuur schilder hierop vermelden wij de gebruikte soorten verf en kleuren, wat er geverfd is enz.enz.

U zult begrijpen dat wij deze administratie nodig hebben, er moet weer geschilderd worden de huur moet aangepast worden enz..."

C. Standpunt BELASTINGDIENST/PARTICULIEREN OSS

De eenheid Particulieren Oss reageerde als volgt op de klacht van verzoekers:

"...ondanks enkele pogingen daartoe van mijn belastingeenheid (is het; N.o) niet (...) gelukt de desbetreffende stukken te achterhalen middels een opvraag bij de Belastingdienst/Centraal Archief van de aangiften 1995 van de drie belanghebbenden (verzoekers; N.o.).

Ingeval de stukken na inzage niet zijn retour gezonden door indertijd de Belastingdienst/Particulieren/Ondernemingen Gorinchem/Vestiging Zaltbommel dan zouden ze geborgen moeten/kunnen zijn in een van de aangiften van (verzoekers; N.o.). De desbetreffende aangiften zijn behandeld door laatstgenoemde belastingeenheid. Eerst met ingang van 1998 is door opheffing van de Vestiging Zaltbommel de bevoegdheid overgegaan naar onze Vestiging 's-Hertogenbosch.

Aangezien ik het uitgesloten acht dat in een archief van de hoofdvestiging van thans de Belastingdienst/Ondernemingen Gorinchem de litigieuze stukken nog aanwezig zouden kunnen zijn zie ik er vanaf (de klacht; N.o.) op dit moment door te leiden naar de Belastingdienst/Ondernemingen Gorinchem met het verzoek of men aldaar nog enige naspeuring wil verrichten.

Het komt mij voor nu kennelijk de originele stukken zoek zijn geraakt zulks vervelende maar geen onoverkomelijke gevolgen heeft voor (verzoekers; N.o.). De huurders beschikken ook over de huurcontracten terwijl mogelijk kopiefacturen van de bekende schilder uitsluitel geven over de gebezigde verven met kleurcodering. (...)

Met de aantekening dat het mijns inziens een gedraging betreft van de toenmalige Belastingdienst/Particulieren/Ondernemingen Gorinchem, thans Belastingdienst/Ondernemingen Gorinchem, acht ik de klacht gegrond..."

D. INFORMATIE BELASTINGDIENST/ONDERNEMINGEN GORINCHEM

De Nationale ombudsman deed voorts navraag bij de Belastingdienst/Ondernemingen Gorinchem. Deze eenheid deelde in antwoord op de vraag of men aldaar de stukken nog kon achterhalen mee dat op 1 november 1997 in het kader van de reorganisatie van de Belastingdienst het archief van de eenheid Particulieren/Ondernemingen Gorinchem, vestiging Zaltbommel was overgedragen aan de eenheid Particulieren Oss, vestiging

's-Hertogenbosch. Voorts werd bericht dat ter gelegenheid van deze overdracht het archief was geschoond en de stukken die niet meer relevant werden geacht, waren vernietigd. De overige stukken waren aan de centrale archivering van de Belastingdienst overgedragen. De eenheid Ondernemingen Gorinchem opperde daarom de mogelijkheid dat de gewraakte stukken vermoedelijk in 1997 waren vernietigd.

E. NADERE INFORMATIE BELASTINGDIENST/PARTICULIEREN OSS

De eenheid Particulieren Oss verstreekte nog de volgende informatie met betrekking tot de afwikkeling van de aangiften van verzoekers destijds:

"...de gang van zaken rond de behandeling van de aangiften 1995 van (verzoekers; N.o.) (is) als volgt geweest.

De aangiften 1995 zijn nog in 1997 behandeld door de Vestiging Zaltbommel van de B/P/O Gorinchem. (...) Op 10 oktober 1997 zijn de desbetreffende definitieve aanslagen 1995 overeenkomstig de aangiften vastgesteld. Die aanslagen waren gedagtekend 31 oktober 1997 met als inspecteur de Belastingdienst/Particulieren/Ondernemingen Gorinchem, vestiging Zaltbommel. Ik moet aannemen dat nog in dezelfde periode (oktober 1997) de afgedane aangiftebiljetten 1995 door de vestiging Zaltbommel rechtstreeks zijn ingezonden naar het Centraal Archief van de Belastingdienst. Eerst per 1 januari 1998 is de Vestiging

Zaltbommel van de B/P/O Gorinchem opgeheven en de competentie overgegaan naar de Belastingdienst/Particulieren Oss, Vestiging

's-Hertogenbosch.

Zoals u weet heeft in januari 2000 een opvraag dezerzijds bij het Centraal Archief van de aangiften 1995 geen resultaat opgeleverd. Het is bestendig gebruik dat ter inzage gezonden bescheiden geretourneerd worden onmiddellijk nadat ze zijn beoordeeld, zeker ingeval zoals in casu de aanslagen zijn opgelegd conform de aangiften. Helaas is door het zoekraken van de aangiften niet meer na te trekken (afschrift retourbrief/aantekening stukken retour aan de belastingconsulent) of de stukken daadwerkelijk, en nog in 1997, zijn geretourneerd door indertijd de Vestiging Zaltbommel van de B/P/O Gorinchem..."

Bij de Belastingdienst/Particulieren Oss, vestiging 's-Hertogenbosch zijn uitsluitend lopende aangiften van verzoekers aanwezig. Stukken met betrekking tot afgewikkelde aangiftes, zoals in casu de aangiften over 1995 die in oktober 1997 zijn afgewikkeld door de toenmalige Belastingdienst/Particulieren/Ondernemingen Gorinchem, vestiging Zaltbommel, zijn daar niet.

F. Informatie van de Staatssecretaris van Financiën

De Staatssecretaris van Financiën verstrekte in het kader van het onderzoek de volgende informatie:

"...Eenheden van de belastingdienst hebben geen rechtspersoonlijkheid. Indien het handelen van een eenheid aanleiding vormt voor het instellen van een civielrechtelijke actie, dient de Staat der Nederlanden in rechte te worden betrokken. In die zin kan dan ook niet worden gesproken van eenheden die elkaar 'in rechte opvolgen'. Wel zijn voor de Belastingdienst een uitvoeringsregeling (de Uitvoeringsregeling Belastingdienst) en een competentieregeling van toepassing waarin is vastgelegd welke eenheid bevoegd is de fiscale aangelegenheden van een bepaalde belastingplichtige te behandelen. Door een wijziging in de Uitvoeringsregeling Belastingdienst is per 1 januari 1998 de behandeling van de fiscale aangelegenheden van klager overgegaan van de Belastingdienst Particulieren/Ondernemingen Gorinchem, vestiging Zaltbommel naar de Belastingdienst Particulieren Oss, vestiging 's-Hertogenbosch.

Zoals uit het voorgaande blijkt, moet in juridische zin de belastingdienst als geheel worden aangesproken voor het zoekraken van de stukken van klager. Voor wat betreft de feitelijke vraag bij welke eenheid de stukken zijn zoekgeraakt, moet ik u tot mijn spijt meedelen dat dit in het onderhavige geval niet meer is na te gaan. Zoals uit uw onderzoek is gebleken, zijn de betrokken eenheden niet in staat aan te geven wat er met de stukken is gebeurd. Ook het centraal archief heeft geen spoor van de stukken kunnen terugvinden..."

Beoordeling

1. Op 11 april 1997 gaven verzoekers een aantal bescheiden ter inzage af aan de toenmalige Belastingdienst/Particulieren/Ondernemingen Gorinchem, vestiging Zaltbommel. Deze stukken waren benodigd ter beoordeling van de aangiften inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen 1995 die verzoekers hadden ingediend. Het betrof een huurcontract en facturen van een aannemer en een schilder. De definitieve aanslagen werden met dagtekening 31 oktober 1997 door de vestiging Particulieren Zaltbommel opgelegd conform de gedane aangiften.

2. Per 1 januari 1998 werd in het kader van een reorganisatie van de Belastingdienst de vestiging Particulieren Zaltbommel van de Belastingdienst/Particulieren/Ondernemingen Gorinchem opgeheven. De bevoegdheid voor de onder deze vestiging vallende belastingplichtigen ging op dat moment over op de Belastingdienst/Particulieren Oss, vestiging 's-Hertogenbosch.

3. Verzoekers c.q. hun accountant verzochten herhaaldelijk om teruggave van de stukken, laatstelijk eind 1999 aan de Belastingdienst/Particulieren Oss, vestiging

's-Hertogenbosch. Deze eenheid berichtte verzoekers bij brief van 7 januari 2000 dat zij er niet in was geslaagd de gevraagde stukken te achterhalen, en dat navraag bij het Centraal Archief van de Belastingdienst niets had opgeleverd. De Belastingdienst/Particulieren Oss, vestiging 's-Hertogenbosch, bood voor het ongemak zijn excuses aan. Verzoekers klagen erover dat de Belastingdienst niet in staat is de bewuste stukken terug te geven.

4. In reactie op de klacht van verzoekers deelde de Belastingdienst/Particulieren Oss mee dat het bestendig gebruik is om ter inzage ingezonden bescheiden direct te retourneren nadat deze zijn beoordeeld, zeker wanneer - zoals in het geval van verzoekers - de aanslagen zijn opgelegd conform de aangiften. Of dit in het geval van verzoekers ook daadwerkelijk was gebeurd en wanneer, was niet meer na te gaan, nu de aangiften zoek waren, en er dus ook geen afschrift aanwezig was van een retourbrief of een aantekening dat de stukken retour waren gezonden. Ook bij de vestiging

's-Hertogenbosch van de Belastingdienst/Particulieren Oss waren geen stukken met betrekking tot de aangiften 1995 aanwezig.

De Belastingdienst/Particulieren Oss gaf verder aan aan te nemen dat de vestiging Particulieren Zaltbommel destijds de afgedane aangiftebiljetten 1995 van verzoekers in oktober 1997 rechtstreeks had ingezonden naar het Centraal Archief van de Belastingdienst.

De Belastingdienst/Particulieren Oss achtte de klacht van verzoekers gegrond. Daarbij tekende hij aan dat het zijns inziens een gedraging betrof van de toenmalige

Belastingdienst/Particulieren/Ondernemingen Gorinchem, thans de Belastingdienst/Ondernemingen Gorinchem.

5. Uit het bovenstaande blijkt dat het onduidelijk is wat er na de afdoening van de aangiften inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen 1995 van verzoekers is gebeurd met zowel de aangiften als de door verzoekers ingezonden bescheiden. De bewuste stukken zijn zoek. Niet meer valt te achterhalen of de aangiften zijn ingezonden naar het Centraal Archief van de Belastingdienst, zoals de eenheid Particulieren Oss aanneemt, en of dit tezamen met de door verzoekers ingezonden bescheiden is gebeurd, dan wel dat de bescheiden aan verzoekers zijn geretourneerd maar hen vervolgens nimmer hebben bereikt, of dat de bescheiden bij de opschoning van het archief van de vestiging Particulieren Zaltbommel zijn vernietigd, zoals de Belastingdienst/Ondernemingen Gorinchem heeft geopperd.

6. Hoe dit ook zij, voor de beoordeling van de klacht van verzoekers dat de Belastingdienst niet in staat is om hen daarnaar gevraagd de stukken terug te geven die zij destijds hebben afgegeven bij de vestiging Particulieren Zaltbommel, doet dit feitelijk niet ter zake. De aangiften 1995 zijn niet te achterhalen en mede als gevolg daarvan kan niet meer worden nagegaan wat er destijds is gebeurd met de door verzoekers ingezonden bescheiden die waren benodigd voor de beoordeling van die aangiften. Dit heeft erin geresulteerd dat het niet mogelijk is gebleken om verzoekers de bescheiden waarom zij hebben verzocht, terug te geven.

Daarmee staat eveneens vast dat de Belastingdienst als zodanig niet de vereiste zorgvuldigheid heeft betracht bij het afwickelen van de aangiften. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat het de Belastingdienst duidelijk had behoren te zijn dat de bescheiden aan verzoekers dienden te worden geretourneerd, nu zij op verzoek van de Belastingdienst de originele stukken hadden ingezonden.

Door welke eenheid van de Belastingdienst de gedraging is verricht, is voor dit oordeel niet relevant, nu de gedraging moet worden toegerekend aan het bestuursorgaan onder wiens verantwoordelijkheid de Belastingdienst werkzaam is: de Minister van Financiën.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Belastingdienst, die wordt aangemerkt als een gedraging van de Minister van Financiën, is gegrond.